

Természetvédelmi kártalanítás az erdőgazdasági tevékenység során

a 276/2004. (X.8.) sz. kormányrendeletéről

Bevezető

Az erdészeti politika egyik sarkalatos kérdése az erdő-, földtulajdonjoggal járó tulajdonosi jogosítványok érvényesítése. Ennek alkotmányjogi, törvényi, vagy egyéb jogszabállyal érintett szabályozása az erdészeti/ágazati politikák egyik jelzőrendszere.

A Magyar Királyságban az Erdőről és a Természetvédelemről szóló 1935. évi IV. törvénynek elfogadásáig és 1938-ban megjelent végrehajtási rendeletének bevezetéséig éles különbség volt a különböző tulajdoncsoportú erdőbirtokok jogállásában (magánerdő-kötött forgalmú erdőbirtokok), ami a tulajdonosi jogosítványok fokozott és eltérő érvényesítésével és a közjogi és magánjogi intézmények markáns elválásával is magyarázható.

Magyarországon a tulajdonosi, vagy haszonélvezői jogokhoz kötött szabályozás 1989. után földtulajdon esetében újra értelmet nyert.

Ennek egyik példája a tulajdonosi jogok érvényesítése az Európában és a világ legtöbb részén megfigyelhető környezet- és természetvédelmi okokból bekövetkező földhasználati, erdőgazdálkodási szabályozás szigorodása közben. A társadalmi és csoportérdekek természetvédelmi kérdésekben nehezen egyeztethetőek. A jogi szabályozásnak kulcsszerep jut e problémák rendezésében és az érdekérvényesítésben a megfelelő eszközök biztosításában.

2004. október 16-án az erdészeti politika által régóta hiányolt kormányrendelet lépett hatályba. A 276/2004-(X.8) sz. rendelet (továbbiakban: a rendelet) a természet védelmét szolgáló egyes támogatásokra, valamint kártalanításra vonatkozó részletes szabályokról szól. Meglepő módon a rendelet megszületését nem kísérte kellő publicitás, annak

ellenére, hogy 1996. óta várnak rá az érintettek. Számosan még most sem tudnak róla talán.

A rendelet értelmezése nem könnyű feladat, s a jogszabály gyors hatálybalépésével és a benne szereplő jogvesztő határidőkkel nem feltétlen veszi figyelembe az „új jogszabály megismerésére, értelmezésre és befogadására szükséges megfelelő időtartam” jogpolitikai koncepcióját.

Ez a cikk elsősorban a rendelet kártalanításra vonatkozó részével foglalkozik.

Kártalanítás, kártérítés, kár

A kártalanítás lehetőségét a természetvédelmi törvény (1996. évi LIII. törvény A Természet Védelméről, továbbiakban Tvt.) eredeti szövege is tartalmazza:

72. § (1) A védett természeti területeken természetvédelmi érdekből – az e törvény hatálybalépését követően – elrendelt mező- és erdőgazdasági korlátozás, illetve tilalom esetén, vagy a termelésszerkezet jelentős megváltoztatásának előírása következtében a tulajdonos tényleges kárát meg kell téríteni. A természeti kár megelőzése és megakadályozása érdekében jogszzerűen előírt korlátozás, vagy tilalom kártalanítási igényt nem keletkeztet.

A kártalanítás részletes szabályait a Tvt. végrehajtási kormányrendeletében kellett volna megállapítani, ami a Tvt. elfogadását követően 8 éves késéssel történt meg. Megjegyzendő, hogy a rendeletben foglaltak megvalósítása korábbi megalkotása esetén is nehézségekbe ütközött volna, mivel a törvényben a jogalkotó nem vette figyelembe az erdőgazdálkodás és a mezőgazdaság termőföld-hasznosítási viszonyait. Kártalanításra ugyanis kizárólag a tulajdonos volt jogosult. Ez a szabályozás a földhasználat és a földtulajdonlás eltérő volta miatt nem volt életszerű, nem szolgálta a jogos kártalanítási igényeknek a tényleges károsult számára történő rendezését (lásd 2004. LXXVI. tv. magyarázatát - a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. tv. és a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. tv. módosításáról). A kizárólagos tulajdonosi jogosultság a természetvédelmi kártalanításra mind az állami

erdőgazdálkodónál, mind a magánerdőgazdálkodónál nehezítette/akadályozta a jogérvényesítést. Az állami erdőgazdálkodóknál gyakorlatilag a Kincstári Vagyoni Igazgatóságnak és a Nemzeti Földalaprak kellett volna a kártalanítási igényt érvényesítenie a 21 állami erdőgazdasági részvénytársaság, erdőrészlet (!) szinten keletkezett kárért. Ennek megfelelően a kártalanítás is őket illette volna és nem a gazdálkodót. Míg a magánerdő-gazdálkodásban a tulajdonosok nagy száma egy gazdálkodási egység esetében eljárási, adminisztratív, gyakorlati nehézségként jelentkezett, illetve a gazdálkodó jogszzerű földhasználóként nem járhatott volna el az ügyben.

Az igényérvényesítést azonban alapvetően a részletes szabályozást tartalmazó kormányrendelet hiánya tette lehetetlenné.

Bár történt kísérlet bírósági igényérvényesítésre, döntés nem született, aminek fő oka a 72. § (1) bekezdésében említett „jelentős termelésszerkezet változás” és a kártalanítási igény keletkezését kizáró „természeti kár megelőzése” fogalmának definiálatlansága volt (a természeti kár fogalmát a 1995/XCIII törvény csak e törvény alkalmazásának vonatkozásában definiálta).

A 2004. évi LXXVI. tv. módosította és pontosította a Tvt. 72. §-t. Kiterjesztette a kártalanításra jogosultak alanyi körét a terület jogszzerű használójára is. A módosítás kitér arra is, hogy a Tvt. 72. § (1) bekezdésében meghatározott védett természeti területen elrendelt korlátozás, tilalom, illetve kötelezés esetében, mit takar a „természeti kár” fogalma (72.§ 2 a).

72. § (1) A védett természeti területeken természetvédelmi érdekből - az e törvény hatálybalépését követően - elrendelt gazdálkodási korlátozás, illetve tilalom esetén vagy a termelésszerkezet jelentős megváltoztatásának előírása következtében a tulajdonos vagy - amennyiben a tulajdonos a terület használatát átengedi - a jogszzerű használó tényleges kárát meg kell téríteni.

(2) Kártalanítási igényt nem keletkeztet:

a) védett természeti területen a természeti kár [37. § (3) bekezdésében

¹ Nagy Dániel – a NYME Erdő- és Faanyagvédelmi Intézet doktorandusza, ill. a Global Fire Monitoring Center munkatára. Email: daniel.nagy@gfmc.org

² Dr. Lengyel Atilla – a NYME Erdővagyon-gazdálkodási Intézet munkatársa, ill. az Európai Erdőtulajdonosok Szövetsége kelet-közép európai tanácsadója. Email: nfphungary@emk.nyime.hu, lengyel@cepf-eu.org

meghatározott tevékenységgel okozott kár] megelőzése és megakadályozása érdekében jogszerűen előírt korlátozás vagy tilalom;

b) amennyiben a kár bekövetkezett, illetve az (1) bekezdésben és (4) bekezdés első fordulatóban meghatározott hatósági határozat meghozatalát a tulajdonos vagy a jogszerű használó jogellenes magatartása eredményezte;

c) amennyiben a kár más forrásból megtérült;

d) a tulajdonos vagy a jogszerű használó (1), (3) és (4) bekezdésben meghatározott korlátozásból, tilalomból, valamint kötelezettség előírásából származó többletköltségei az általa igénybe vett támogatásokból megtérülnek.

(3) Amennyiben az ideiglenes védetté nyilvánítást annak indokolatlansága miatt nem követi végleges védetté nyilvánítás, a tulajdonos vagy - amennyiben a tulajdonos a terület használatát átengedi - a jogszerű használó részére az ideiglenes védetté nyilvánításból eredő tényleges kárt meg kell téríteni. Ha az ideiglenes védetté nyilvánítást végleges védetté nyilvánítás követi, a teljes időre az (1) bekezdés szerint jár kártalanítás.

(4) Ha védett természeti területen kívül elrendelt természetvédelmi célú korlátozás, tilalom, egyéb hatósági kötelezés miatt a tulajdonos vagy - amennyiben a tulajdonos a terület használatát átengedi - a jogszerű használó jelentős mértékű termelés szerkezet változtatásra kényszerül, kártalanítására a (3) bekezdés első fordulatóban meghatározottak az irányadóak.

(5) Az (1), (3) és (4) bekezdés szerinti kártalanítás részletes szabályait - a 72/A. §-ban meghatározott kivétellel - a Kormányrendeletben határozza meg.

A 72.§. (2) (d) pontja érdekes kettősség kiküszöbölésére szolgál, hiszen a természetvédelmi korlátozások miatt jelentkező többletköltség mind támogatás formájában, pályázat útján finanszírozható (Tvt. 71.§ (2) (a)), mind kártalanítás formájában „megtéríthető”. Természetesen a természetkímélő gazdálkodás fogalma tágabb, mint a kártalanításnál figyelembe vehető tevékenységeké. A nagyobb erdőgazdálkodóknál a támogatás formájában és a kártalanítás formájában finanszírozott/megtérülő többletköltségek/károk elkülönítése jelentős hatósági és gazdálkodói adminisztrációt igényel.

A kártalanítás és a támogatások részletes szabályait tartalmazó 276/2004 (X. 8.) sz. kormányrendelet kihirdetése óta eltelt rövid idő alatt tudomásunk szerint

konkrét jogesetek nem álltak elő, melyek a jogszabály gyakorlati alkalmazhatóságát mutatnák, így elméletileg továbbra is számos kérdés tisztázatlan.

A rendelet elsődleges célja a kártalanítás részletes szabályainak tisztázása.

A „kártalanítás” fogalmának tisztázása az első lépés. A más által okozott károk megtérítésére a magyar jogrendszer két fogalmat: a „kártérítést” és a „kártalanítást” ismeri. A kártalanításnak nincs egységesen elfogadott jogtudományi definíciója. A kártérítés és a kártalanítás fogalmát az egyes álláspontok az arra való figyelemmel határolják el, hogy a szerző a felelősségi rendszer elméleti alapjául milyen nézetet vall. A jogirodalomban a kártérítés/kártalanítás leginkább közkeletű elhatárolása az, hogy a „kártalanítás” a jogszerű magatartással okozott kár vagyoni reparációja, míg a „kártérítés” a jogellenes és felróható magatartáshoz kapcsolódik. E felfogás mindkét jogi fogalmat leegyszerűsíti. Ugyanis a kártalanítás esetében is jogellenes a károkozás, hiszen mindenfajta kárt bekövetkezésének ténye jogellenessé avat. A kártalanítás eseteiben a kárt okozó magatartás tanúsítását azonban vagy törvény írja elő, vagy a törvény, vagy más jogszabály megengedette teszi. A törvény, vagy más jogszabály azonban azt a következményt is magában hordozza ilyenkor, hogyha e jogszerű magatartás nyomán kár keletkezik, azt meg kell téríteni.

Tehát, ha esetünkben egy természetvédelmi érdekből elrendelt erdőgazdálkodási korlátozás anyagi vagy eljárásjogi értelemben nem jogszerű, a következtében beálló kár nem kártalanítási, hanem kártérítési igényt keletkeztet.

A rendelet lényegében a kártalanítás eseteinek Tvt. szerinti felsorolása mellett, a kártalanításra jogosult alanyi körnek a pontosítását és az eljárási szabályokat tartalmazza. Nem nyújt segítséget a jogalkalmazónak a „jelentős mértékű termelés szerkezet-változtatás” és a „gazdálkodási korlátozás” fogalmával és értelmezésével kapcsolatban.

Fontos kérdés jogalkalmazási szempontból, hogy mikor nem keletkezik kártalanítási jogosultság? Ezt a Tvt. 72. § (2) bekezdése írja le. A felsorolásból valószínűleg a 72. § (2) (a) pontban szereplő „természeti kár” fogalma jelentheti a legtöbb értelmezési problémát.

Tvt. 72 § (2) Kártalanítási igényt nem keletkeztet:

a) védett természeti területen a természeti kár [37. § (3) bekezdésében meghatározott tevékenységgel okozott

kár] megelőzése és megakadályozása érdekében jogszerűen előírt korlátozás vagy tilalom;

Tvt. 37. § (3) Védett természeti terület károsítása, veszélyeztetése vagy jogellenes zavarása esetén a természetvédelmi hatóság köteles az ilyen magatartás tanúsítóját a tevékenység folytatásától eltiltani.

Ezek szerint a természeti terület károsítása, veszélyeztetése vagy jogellenes zavarása történik, vagy veszélye fennáll, ennek megelőzése és megakadályozása érdekében előírt korlátozás vagy tilalom esetében kártalanítási igénnyel nem lehet fellépni.

Bizonytalanság abban rejlik, hogy milyen tevékenység károsítja, vagy veszélyezteti a védett természeti területet. Ez sok esetben nyilvánvalóan viszonyítási alap kérdése. Szükséges szemléletek szerint, a hagyományos erdőgazdálkodási tevékenység járhat a természet károsításával, tehát a természetet legalábbis veszélyezteti. Hasonló eredményre jutunk, ha feltételezzük hogy a természetvédelmi hatóság által védett területeknél elrendelt minden korlátozás, tilalom stb., a védett természeti területek megóvását szolgálja. Ez az értelmezés azonban nehezen egyeztethető össze a jogszabály céljával, hiszen minden 5. § (1) alá tartozó hatósági tevékenység (korlátozás, tilalom) a Tvt. 72. § (2) kiterjesztő alkalmazásának esetén kártalanítási igény keletkezését kizárja. Ezért a 72. § (2) (a) bekezdés semmiképpen sem értelmezhető kiterjesztő módon.

Nem védett területeknél minden természetvédelmi korlátozás kártalanítási igényt keletkeztet, hiszen itt a Tvt. 72. § (2) nem alkalmazható, s az indokolt és indokolatlan ideiglenes védetté nyilvánításnál is jár a kártalanítás (rendelet 5. § (1) b,c).

Védett területek esetén a fő kérdés az, mikor mentesül a kártalanítási kötelezettség alól a hatóság, mikor alkalmazható a Tvt. 72. § (2) (a) pontja?

Mivel legtöbb esetben a természetvédelmi szempontból elrendelt korlátozásokat a megelőzési cél és az előzetes elrendelés jellemzi, a természeti kár bekövetkezésének kockázatát kell vizsgálnunk. A fő kérdés, hogy fenn áll-e a természeti kár bekövetkezésének objektív veszélye a korlátozás elrendelése nélkül? A veszélynek valósnak és konkrétnek kell lennie, és ok-okozati kapcsolatban kell állnia a tilalmazott korlátozott művelettel. A természeti kár bekövetkezésének veszélyére a korlátozást elrendelő hatóságnak hivatkozni kell a korlátozást, tiltást elrendelő hatá-

rozatában is, a rendelet szövegének értelmezése alapján.

Alább felsorolunk néhány példát a rendelethez kapcsolódó eszmeifuttatás illusztrálásához, melyek a jogi értelmezésre és nem az erdőgazdálkodási gyakorlat helyességére vonatkoznak.

1. példa: Erdőgazdálkodó ápolási munkákhoz védett területen szuper selektív gyomirtó szert és környezetkímélő kihordási technikát kíván alkalmazni, s ehhez a Tvt. szerint természetvédelmi hatóságtól engedélyt kér. A hatóság a vegyszer használatát nem engedélyezi, a tervezett ápolási munkákat kézi ápolással, esetleg többször kell elvégezni.

Példa 2. A természetvédelmi hatóság az erdőgazdálkodási üzemtervben előírt erdőnevelési, vagy fahasználati munkák végrehajtását az éves erdőgazdálkodási terv szakhatósági jóváhagyása során nem engedélyezi, vagy konkrét esetben egy felújító vágás végrehajtását csak részterülettel négy hektár helyett egy hektáron engedélyezi.

Példa 3. A természetvédelmi hatóság kötelezi az erdőgazdálkodót, hogy a védett területen található akácos felújítását csak őshonos fajokkal végezze.

Alkalmazható-e a 72. § (2) (a) pontja ezekben az esetekben?

Az 1. példánál, ha a gazdálkodó kártalanítást igényel, a hatóságnak bizonyítania kell, hogy az adott vegyszeres ápolás a természeti terület károsodásának objektív kockázatát jelenti, olyan többletvészélyt, mely a kézi ápolásnál nem áll fenn.

A 2. példában az a fő kérdés, hogy az a tevékenység, ami egy hektáron nem jár természeti kárral, vagy annak veszélyével, ezért folytatható (hiszen egyébként a hatóságnak a Tvt. 37. § (3) kögens rendelkezése alapján azt meg kellene tiltania), jelent-e ilyen kockázatot a korlátozással érintett szomszédos területen?

A 3. példánál az a kérdés, milyen károsítást, vagy annak veszélyét jelenti, ha akác újul fel? Ebben az esetben a rendelkezés oka inkább az őshonos fafajokhoz kapcsolódó természetvédelmi érdek.

Tehát azt, hogy egy korlátozásra/tiltásra alkalmazható-e a 72. § (2) (a), mindig az összes körülmény figyelembevételével kell eldönteni!

Adott esetben a törvényi előírásból eredő korlátozás is keletkeztethet kártalanítási igényt, éppen ez a kártalanítás lényegi eleme.

Következő lépésként, tegyük fel, hogy a korlátozás/tiltás nem esik a Tvt. 72. § (2) bekezdése körébe. Ekkor nehézséget okozhat a kártalanítás összegének a megállapítása.

Először is a „kár” fogalmát kell tisztázni. A kár legáltalánosabban minden olyan hátrány, amely valakit, valamely károsító esemény folytán személyében, vagy vagyoni jellegű. Jelen esetben a vagyoni kárra kell szűkítenünk az elemzést. A kár: a felmerült kár (a beállott értékcsökkenés, *damnum emergens*) és az elmaradt vagyoni előny (*lucrum cessans*) összessége. A felmerült kár körébe kell vonni azokat a költségeket is, amelyek a károsultat ért hátrány csökkentéséhez és kiküszöböléséhez szükségesek.

A rendelet a tényleges kár megtérítését hangsúlyozza, és ezzel a kártalanításból kizárja az elmaradt vagyoni előny megtérítése iránti igények fellépését. Egyértelműbb lett volna az elmaradt vagyoni előny megtérítését a szövegben konkrétan kizárni. Ez utóbbi bizonyítása során csak hosszabb viszonyítási időszak figyelembevételével értékelhető. Vagyis az erdőgazdálkodási gyakorlatban nehézkes volna.

Milyen igény érvényesíthető akkor a rendelt alapján? Mi tartozik a ténylegesen felmerült kárhoz ezek után?

A ténylegesen felmerült kár így a vagyoni beállott értékcsökkenés. A vagyoni értékcsökkenése a vagyonnak olyan értékvesztése, mely megnyilvánulhat egy dolog értékcsökkenésében, vagy értékkeresztő képességének csökkenésében. Az értékcsökkenés a károsult vagyoni értékben beálló negatív egyenlegváltozás.

Az első példába elrendelt tilalommal kapcsolatosan többletköltségek felmerülését valószínűsíthetjük a kézi ápolás esetén, ami a vagyoni negatív változást jelenti, tehát kártalanítási jogosultságot keletkeztet. A második példánál a véghasználati tilalommal, korlátozással érintett állományoknál a faanyag kitermelésének tilalmából adódó elmaradt haszon (pl. a korábbi évek jobb fapiaci árai alapján számolva) nem érvényesíthető kártalanítási igényként, de például a faanyag minőségromlása, vagy a korlátozás miatt keletkező más műveleti többletköltségek: igen. A harmadik példánál a gyorsan növekvő fafajok és az őshonos fafajok hozama közötti különbség nem keletkeztet kártalanítási jogosultságot, de a fafajváltással kapcsolatban felmerülő többletköltségek: igen.

Határidők

A rendelet 7. § (1) bekezdésében megállapított anyagi-jogi, objektív határidőt a jogalkotó kiegészíti egy szubjektív határidővel is.

7. § (1) A kártalanítási igényre a kártalanításra jogosult a kár

bekövetkezésétől, vagy az arról történt tudomásszerzéstől számított 30 napon belül jogosult bejelentést tenni.

Ha a kárt –vagyoni hátrányt– természetvédelmi érdekből elrendelt gazdálkodási korlátozás, vagy termelés szerkezet- változás idézi elő sok esetben nehézségbe ütközhet megállapítani a kár bekövetkeztének időpontját. Ekkor értelmezésünkben a kár bekövetkezése a gazdálkodási korlátozásról rendelkező határozat kézhezvételének időpontja, vagy a korlátozás miatt jelentkező többletköltség – a vagyoni ténylegesen beállott értékcsökkenés - realizálódásának időpontja lehet.

Az előbbi értelmezést használja a 10. §(2) amikor a Tvt. hatálybalépése és a rendelet hatálybalépése között elrendelt korlátozások és tilalmak esetén hat hónapos jogvesztő határidőt ír elő.

10. § (2) E rendelet hatálybalépése előtt, de 1997. január 1-jét követően elrendelt korlátozások és tilalmak esetében a kártalanítási igény e rendelet hatálybalépését követő 6 hónapos jogvesztő határidőn belül nyújtható be.

A kár bekövetkeztének időpontja nem választható el attól a kérdéstől, hogy mikor tudja a gazdálkodó kimutatni a keletkezett kárt? A természetvédelmi hatóság a korlátozásról, adott esetben az éves erdőgazdálkodási terv elfogadásakor, az év elején rendelkezik. Az első példánál a felmerülő többletköltségek hónapokkal később, a második harmadik példánál pedig évekkel később mutathatók ki.

A 10. § (2) bekezdés az objektív jogi határidő előírásával indokolatlanul zárja ki a szubjektív határidő alkalmazhatóságát. Bár kétségtelenül fűződik jogalkotói érdek a korábban keletkezett kártalanítási igények gyors rendezéséhez, egy késséssel megalkotott rendelet esetén a szubjektív határidő kizárása semmiképpen sem lehetett volna indokolt!

A 10. § (2) bekezdés alkalmazása tehát azt jelenti, hogy az 1997. január 1. és 2004. október 15. között elrendelt korlátozás, tilalom esetében 6 hónapon belül kell a kártalanítási igényt bejelenteni és ennek megfelelően a kártalanítás jogalapjáról és mértékéről a hatóságnak dönteni, míg a 2004. október 16. utáni tiltó/korlátozó határozat esetén az erdőgazdálkodónak rendelkezésére áll a szubjektív határidő is?

Illetékes hatóságok

Nem tartalmaz a rendelet hatásköri és illetékességi szabályokat, a kártalanítási igényt a természetvédelmi hatósághoz

kell bejelenteni. Mivel természetvédelmi hatóság alatt első fokon mind a nemzeti park igazgatóságokat, mind a települési önkormányzat jegyzőit érteni kell (Tvt. 58. §), a kártalanítás az önkormányzat által természetvédelmi érdekből elrendelt korlátozásra, vagy tilalomra is kiterjed!

Érdemes lett volna a rendeletbe foglalni, hogy a kártalanítási igény bejelentése mindig a tilalmat vagy korlátozó tartalomhoz tartozó határozatot hozó természetvédelmi hatóságnál történjen.

Mi történik, ha a határozatot fellebbezés miatt másodfokon hozták? Esetleg a gazdálkodó székhelye vagy a terület fekvése szerinti természetvédelmi hatóság illetékes a kártalanítás ügyében? A terület szerinti illetékesség különösen a 276/2004 (X. 8.) sz. kormányrendelet 10. § (2) bekezdésének alkalmazásakor jelenthet nehézséget, mivel a nemzeti park igazgatóságok illetékességi területe a paragrafus által hivatkozott időszakban változott (211/1997. sz. kormányrendelet, 183/2003. sz. kormányrendelet).

Érdemes lett volna szabályozni azt is, hogy a rendelet által szabályozott kártalanítási eljárásra az államigazgatási eljárás szabályai vonatkoznak-e, vagy esetleg más eljárási szabályokat (is) kell alkalmazni?

Összefoglalás

Összességében a rendelet megalkotásával és a Tvt. vonatkozó paragrafusainak módosításával régi adósságát pótolta a természetvédelmi jogalkotás. Ez hozzájárulhat az erdőgazdálkodás-termesztvédelem konfliktusgócainak feloldásához. Bizonyos, hogy az új szabályozás által biztosított széles hatósági diszkrécionálási jogkör és néhány problémás fogalom miatt, a kártalanítási eljárás jogalkalmazási rendjének kialakulásához számos közigazgatási peren keresztül vezet majd az út. További konfliktusforrás jelenthet, hogy a 2005. évi Költségvetésben, tudomásunk szerint nem áll teljes egészében rendelkezésre a kártalanítás fedezete, figyelembe véve a 10.§-ban említett igényeket is.

Az erdőgazdálkodók szempontjából a szabályozás vitathatatlan érdeme és feladata az állami érdekből elrendelt korlátozások ellentételezésének valós, gyakorlati jogi alapjainak megteremtése. Evvel lehetővé válik a tulajdonosok és a gazdálkodók (jogszerű földhasználók) kártalanítása, még ha a fent leírt problémákkal terhelve is.

Államelméleti szempontból az egyik oldalról indokolatlannak tűnik, hogy az állami erdőterületeknél fennálló, európai összehasonlításban is „egyedülállóan” összetett magyarországi tulajdonosi-vagyonkezelői szerkezet következtében állami „keresztfinanszírozás” valósul meg. Ehhez hatalmas adminisztrációs munka és ennek megfelelő költség, esetleg a hazai igazságszolgáltatási rendszer többletterhelése is társul. A másik oldalról viszont tilos az állami tulajdon és a magántulajdon közötti bármiféle diszkrimináció, így a jelenlegi tulajdonosi-vagyonkezelési szerkezetben e kormányrendelet alkalmazásánál sem tehető különbség köztük. Ez azt jelenti, hogy állami, vagy magántulajdonos egyaránt élhet a kárrendezés megfelelő igényével, amennyiben érintett.

Remélhetőleg a régóta hiányolt rendelet nem az eddigi konfliktusok elmélyülését, hanem megoldásuknak rendezett lehetőségét szolgálja. Nagyon fontos az említett jogvesztő határidőkre még egyszer felhívni a tisztelt olvasók figyelmét.

A cikkben szereplő jogértelmezés természetesen vitatható, sőt az ilyen jellegű viták kifejezetten kívánatosak is, hiszen minden jogszabály-értelmezési vita elősegítheti az ágazati jogpolitikánk fejlődését.

Irodalomjegyzék:

Nagy D. (2004): Erdőgazdálkodás és a hatósági tevékenység, Záródolgozat, ELTE Állam és Jogtudományi Kar, jogász szak

Petrik F. (2002): Kártérítési jog, HVG ORAC, Budapest

Samu M. (2003): Általános Jogpolitika, Akadémiai Kiadó, Budapest

Megjegyzés

A cikk megrását követően a 341/2004. (XII. 22.) kormányrendelet megváltoztatta a környezetvédelmi és vízügyi miniszter irányítása alá tartozó területi szervek feladat- és hatáskörét. Ennek alapján a kártalanítási igényeket a területileg illetékes környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi felügyelőségnek kell benyújtani. A környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi felügyelőségek illetékességi, valamint a nemzeti park igazgatóságok és a környezetvédelmi és vízügyi igazgatóságok működési területét a 29/2004. (XII. 25.) KVM rendelet állapítja meg.

Egy könyv margójára

Névnapomra egy csomagot kézbesített a postás. A küldemény feladója Dr. S. Nagy László kedves barátom, a könyv szerkesztője, aki közel négy évig volt a Lillafüredi Erdészethélőnél főnököm. A csomagból egy szép kivitelű könyv került elő. A középbarna színű borítót kék valétaszalag díszíti. A könyv címe:

Hagyasfák üzenete

A „kékvalétaszalagosok” vallomásai 1954–2004

Sopron.

A könyvben található visszaemlékezések felidéznek a XX. század második felében végzett erdőgazdálkodás történetét, vagyis az erdészet 50 éves történelméről adnak képet. Megismerhetjük az újítások, kutatások eredményeinek az alkalmazását. Az 1956. évi forradalmat követően rés nyílt a nyugati határon. Ezért beáramolhatott sok technikai eszköz, mely megkönnyítette, hatékonyabbá tette a csemetetermelési, az erdőművelési, a fahasználati feladatok teljesítését. Ehhez párosult a feltáró úthálózat fokozott kiépítése és új munkaszervezési módszerek kialakítása.

Ezeknek a feladatoknak a végrehajtásában jelentős szerepet vállaltak az 1954-ben diplomázott erdőmérnökök.

A szép könyv szerkesztőit csak elismerés illeti, de a kék valétaszalagosokra mi erdészek büszkék lehetünk.

„Ez szép mulatság, férfimunka volt”

Schalkház Lipót

Visszavonva

2005. február 1-től Németh Imre földművelési és vidékfejlesztési miniszter indoklás nélkül visszavonta Barátossy Gábor főosztályvezető megbízását és más munkakört ajánlott fel, amit Barátossy Gábor nem fogadott el.

*

2005. február 1-től az erdészeti főosztályvezetői feladatok ellátására Klemenics András kapott kirendelést a minisztertől.

(Az FVM Humánpolitikai Főosztályának tájékoztatója alapján)

Helyreigazító

A januári szám 10. oldalán megjelent „Ki az a Bedő Albert?” c. cikk első hasábjának utolsó mondata helyesen: (ha jól emlékszem a hatvanas években még az egyetememen sem hallottunk munkásságáról).